

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Иван Иванов Драганов – Нов български университет

За придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в научна област 3.5 „Обществени комуникации и информационни науки“ с дисертационен труд на тема : „МАРКЕТИНГ НА МЕДИЙНОТО СЪДЪРЖАНИЕ - СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОГРАМИТЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ДОСТАВЧИЦИ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ *БЪЛГАРСКА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ* (БНТ) И BRITISH BROADCASTING CORPORATION (БИ БИ СИ)“ представен от Анета Милкова Маринова задочен докторант в катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция“ на Факултета по журналистика и масови комуникации с научен ръководител проф. д-р Теодора Петкова.

Дисертационният труд е структуриран в *Увод*, три *Глави*, *Заклучение*, *Научни и научно-приложни приноси*, *Публикации на автора по темата на дисертационния труд*, *Библиография*, *Приложения* и *Списък на таблиците и фигурите*. Дисертационният труд е разработен в обем от 260 страници, от които 172 страници текст, 12 страници Библиография, една страница Приноси, една страница Публикации, седемдесет и три (73) страници Приложения и Списък с три таблици и шест фигури.

Преди всичко искам да отбележа голямата актуалност и значимост на разработвания от дисертанта Анета Милкова проблем. Европейската директива „Телевизия без граници“ дефинира телевизиите като *елемент и инструмент на демокрацията*. Основният замисъл на Директивата „Телевизия без граници“ е да отрече категорично използването на телевизията за пропаганда и агитация от държавните власти. Смисълът на обществените медии е да гарантират баланс, алтернатива и конкуренция на идеи, така че те да обслужват обществената потребност от достоверна информация, изкуство, култура и образование. В същото време пак там се казва, че *всякакви опити за държавна намеса се тълкуват от европейските институции като опити за дестабилизиране на демокрацията, гражданското общество и се третираат като опити за диктатура*. Директивата постановява, че националните обществени телевизии са задължителен и необходим елемент от демокрацията, важно условие за развитие на гражданското общество. Тя напълно, безусловно и категорично премахва опеката на държавата върху телевизията като елемент от демокрацията.

Според мен точно това се случва у нас и това е отбелязване на редица конференции от години и то на ниво ПАСЕ. В бившите комунистически държави Естония е единствената, в която политиците не са подчинили медиите. Навсякъде другаде ситуацията все още е тази, описана в доклада за състоянието на обществените медии в Европа от ПАСЕ през 2004 г. В него буквално пише: *Може да се твърди, че много обществени медии в посткомунистическите страни са фантоми, проектирани за работа като такива, но неспособни за това. Сред причините ще споменем несъвършеното медийно право, политическия натиск, слабото гражданско общество, журналистическата автоцензура, слабото посвещение на колектива на ценностите на общественото служене сред които са политическата обективност, некомерсионалността и високият професионализъм.*

Докторантката Анета Милкова е направила много задълбочен и изчерпателен анализ на юридическите причини, които са довели БНТ до сегашното състояние. В същото време аз добавям, че очакването обществената медия БНТ да е по-добра от обществото ни е несериозна.

Уводът включва въведение в темата за маркетирането на медийно съдържание в програмите на обществените доставчици на медийни услуги, като се прави обзор на развитието на техниката и технологията в областта на медиите в България и в Европа.

В Глава I „Общо-теоретична част“ е представена теоретичната рамка на изследването, в която се отграничава обекта на изследването и се описва теоретичната научна основа на изследването. В тази част от дисертационния труд се посочват научните изследвания, имащи отношение към маркетинга на нетърговските предприятия, каквито са медийните предприятия. Представени са основните теоретични изследвания на български и чужди автори, както и новите маркетингови концепции – нон-бизнес маркетинг, Human Concept, Social Marketing, Generic Concept. Анета Милкова започва своето изследване с цитирането на Сайръс Маккормик, който се смята за родоначалник на маркетинга в средата на 19 век с прочутата си фраза „Потребителят трябва да се създаде, а не да се чака“. Точно такава е и философията на ВВС разгледана от докторантката като целенасочен маркетинг на своите предавания, разбира се на базата на изключително прецизна юридическа основа.

В Глава II „Маркетиране на медийното съдържание в Българска национална телевизия“ е представена нормативната рамка на радио- и телевизионната дейност в

България, заедно със спецификите на обществените и търговския доставчик на медийни услуги. Общата нормативна рамка включва Конституционната основа за дейността на медиите, Закона за радиото и телевизията и Индивидуалната лицензия на програма БНТ 1.

В Глава III „Маркетинг на медийното съдържание в *British Broadcasting Corporation*“ е разгледан правният режим на радио- и телевизионната дейност във Великобритания – общата нормативна рамка, която включва Кралската харта за BBC, Рамковото споразумение между правителството и BBC, Оперативната рамка и Оперативния лиценз за Обществените услуги на BBC в Обединеното кралство. Анализирани са взаимодействията между управленската структура и органите на управление на BBC и правомощията на регулаторния орган Ofcom (The Office of Communications).

Фактически Анета Милкова със средствата на маркетинга на медийното съдържание и сравнителния анализ на правните рамки на двете медии прави изключително сериозен, изпълнен с критицизъм анализ на лошото състояние на БНТ и блестящото на BBC. Де факто тя предлага съвсем нова трактовка за представянето на BBC чрез маркетинга на медийните услуги. Такава гледна точка към BBC аз не познавам. Покойният проф. Карол Якубович би оценил високо този труд. Оценка за БНТ и пародията на регулатор, в каквото бе превърнат СЕМ, несъстоятелността на управителните съвети и генералните директори разкриват богатия емпиричен опит на докторантката. Напомням, че в директивата „Телевизия без граници“ е заисано ясно и недвусмислено: *„Смисъл на регулацията е **независими експерти** да участват в регулаторния орган и **по обективни критерии да назначават генералните директори на националните обществени медии**, както и да контролират спазването на принципите на телевизионната дейност.“* Анета Милкова разкрива това по един безспорно научен, лишен от ненужни емоции анализ и изгражда моделът, по който бе създаден първият стълб на телевизиите в Европа – моделът на BBC.

Тя изпълнява всички изисквания за коректност на събираните факти и обработката на емпиричните данни. Библиографската ѝ осведоменост е респектираща.

Дисертационният труд е много добре композиран като накрая в „Заклучението“ тя прави категорични изводи за нашата БНТ, която уж прилича на BBC. Както казваше един филмов оператор:“ Проблемът на нашата държава е, че прилича на истинска“.

Анета Милкова доказва за БНТ, че прилича на национална обществена телевизия, но не е ...BBC благодарение на перфектната юридическа база и допълнителните поднормативни документи /Индивидуална лицензия и Оперативен лиценз/ BBC продължава да бъде образец и модел за национална обществена телевизия. В сравнение с нея БНТ, регулатора ни и правната рамка са далеч от желаното – любезно казано.

Смятам, че Автореферата е написан в пълно съответствие с дисертационния труд.

Оценявам приносите като нова теория, която дава сериозна научна основа за обогатяване и висока степен научен критицизъм към незавидната ситуация, в която се намира БНТ. За първи път дебатът се пренася от територията на финансовата и редакционна независимост на базата на юридически сравнителен анализ. За мен този труд ще послужи за сериозна обосновка във всички бъдещи научни изследвания и дискусии по отношение обществения характер и дефицитите в регулацията на СЕМ и управлението на БНТ.

При посочената положителна оценка за качествата на научния труд : „*„МАРКЕТИНГ НА МЕДИЙНОТО СЪДЪРЖАНИЕ - СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОГРАМИТЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ДОСТАВЧИЦИ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ БЪЛГАРСКА НАЦИОНАЛНА ТЕЛЕВИЗИЯ (БНТ) И BRITISH BROADCASTING CORPORATION (БИ БИ СИ)“* нямам критични бележки.

Поради всичко изложено дотук, в **заключение** бих искал да подчертая още веднъж научните постижения на кандидатката и конкретните приноси на разгледания хабилитационен труд. Убеден съм, че те отговарят на високите изисквания, предвидени в Закона за академично развитие на кадрите. Именно затова си позволявам да препоръчам на Научното жури при „Факултета по журналистика и масови комуникации“ да приеме **положително** кандидатурата на Анета Милкова Маринова и да ѝ присъди научната степен **ДОКТОР**.

12.12.2021 г.

(проф. д-р Ив. Драганов)